

Posudek oponenta bakalářské práce

Bc. Klára Špísová: Faktory ovlivňující rozhodnutí studentů nastoupit do programu učitelství chemie

Bakalářská práce Bc. Kláry Špísové se zabývá aktuálním tématem současného zájmu o studium učitelství chemie. Jde zde zejména o identifikaci motivačních faktorů, které vedly studenty 1. ročníků učitelství chemie k výběru jejich studia, a na jejich základě o doporučení, jak zájem o studium učitelství chemie zvyšovat.

Práce má rozsah 57 stran textu a je standardně členěna na úvod, teoretickou a výzkumnou část a stručný závěr. Seznam použité literatury čítá na 70 pramenů, které splňují citační normy.

V teoretické části se autorka postupně zabývá fenoménem výběru povolání a faktory, které ho u žáků ovlivňují. Následují podrobné analýzy provedených výzkumů v této oblasti z české/československé provenience od sedmdesátých (Klímová) a devadesátých (Havlík, Kotásek a Růžička aj.) let až do současnosti. Analyzována je i zahraniční perspektiva se speciálním zaměřením na tzv. FIT-Choice-Scale dotazník. Tomuto dotazníku a jeho modifikacím, včetně české z roku 2015 (Žampachová) věnuje autorka samostatnou kapitolu se zvýrazněním vlastního přínosu adaptace původní verze pro české prostředí a její využití ve výzkumné části bakalářské práce.

Kapitoly teoretické části jsou zpracovány po obsahové stránce na velmi dobré úrovni s využitím relevantních citovaných zdrojů, vyznačují se stručností a názorností. Mám k nim vesměs jen formální připomínky, z kterých vybírám např. následující:

- nejednotnost používání pojmů studenti a žáci (překlady je nutné adaptovat na české prostředí),
- používání pojmů věda/vědec a přírodní vědy/přírodovědec, a z toho plynoucí „povolání vědce“ nebo „povolání na bázi přírodních věd“ (opět by měl být rozhodující kontext překladu),
- některé formulační nepřesnosti nebo nejasnosti, např. „...V tomto období se také důležité osoby, ke kterým vzhlíží, jsou pro něj modelem...“, „...Podle Kuchaře, Vojtěcha a Kleňhy (2014) je učitelské povolání volbou 75 – 18 % absolventů gymnázií a 75 – 21 % lyceí...“, „...Získaná data porovnála s výsledky Klímové z akademického roce 1973/1974...“, „...studie, která se zaměřila na studenty z Austrálie, Spojené státy americké, Německo a Norsko...“, „...Současně probíhaly i studie zaměřené budoucí učitele fyziky, biologie a přírodovědy na prvním stupni, tj. prvouky...“ aj.

Výzkumnou část práce uvozuje formulace cílů výzkumu a výzkumného designu s popisem použité výzkumné metody a výzkumného nástroje. Bylo vybráno dotazníkové

šetření u studentů 1. ročníku učitelství chemie s využitím upraveného FIT-Choice-Scale dotazníku.

Adaptaci výzkumného nástroje autorka založila na práci s dvojitým překladem původní verze dotazníku, na výsledcích pilotního ověření u studentů učitelství chemie 2. a 3. ročníků PedF UK, na posouzení validity třemi odborníky a na výpočtech reliability jeho jednotlivých částí. Je třeba ocenit precizní přístup včetně záznamu příslušných úprav, ale nejde jistě o „plnou“ standardizaci pro české prostředí, jak je uvedeno v názvu této kapitoly.

Vlastní výzkumné šetření proběhlo s téměř stovkou respondentů z osmi českých univerzit, kde jsou připravováni učitelé chemie. Získaná data z dotazníku jsou zpracována na velmi dobré úrovni včetně využití statistického balíku SPSS a porovnávána s předchozími výsledky výzkumných šetření. Vysoce hodnotím i diskusi limitů výzkumu. Více ale bylo asi možné čekat u části zaměřené na návrhy „jak motivovat žáky k učitelství chemie“.

Výzkumnou část práce hodnotím tedy také velmi pozitivně a mám několik následujících otázek a připomínek:

- v práci (v příloze) postrádám finální znění použitého dotazníku,
- jak bylo pracováno v dotazníku zejména s poslední částí, kde měli respondenti rozhodnout o „tvrzeních“ na stupnici 1 – 7 (1 – nejméně, 7 – nejvíce), když šlo o formulované otázky a ne o tvrzení?, tj. např. *Jak jste spokojený/á s výběrem stát se učitelem/učitelkou? vers. S výběrem stát se učitelem/učitelskou jsem spokojen. Atd.*
- grafy ve výzkumné části postrádají podrobný název, aby nebylo nutné souvislosti dohledávat v textu,
- v grafu 1 na str. 39 je jako druhý studovaný obor zvlášť biologie a přírodopis, proč? Nepatří sem ani chemie jako jednooborové studium,
- překvapuje mě relativně malé zastoupení respondentů z PedF UK, co bylo příčinou?,
- domníváte se, že mohou zájem o studium učitelství chemie ovlivňovat i specificky oborové souvislosti, např. poměrně špatný obraz chemie v médiích, postavení chemie v kurikulu, vysoká abstrakce chemické symboliky atd.?

Závěrem však mohu konstatovat, že i přes několik uvedených připomínek práce splňuje a v řadě aspektů překračuje požadavky kladené na bakalářské práce v oboru chemie se zaměřením na vzdělávání, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 8. 9. 2021

prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D., oponent BP